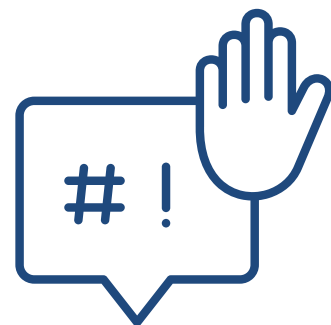

ВОДИЛКИ ЗА РОДИТЕЛИ И НАСТАВНИЦИ

ГОВОР НА ОМРАЗА

Што е говор на омраза?

Говорот на омраза оди подалеку од навредлив јазик - тој опфаќа секаков облик на изразување насочен кон понижување, понижување или поттикнување непријателство кон одредена група или категорија луѓе. Може да се појави и во виртуелниот и во реалниот свет и да се пренесе преку зборови, симболи, слики, мемиња, емотикони или видеа. Типично, онлајн говорот на омраза ги таргетира поединци или групи врз основа на основни аспекти на нивниот идентитет, како што се раса, етничка припадност, религија, пол, сексуална ориентација, попреченост или родов идентитет.

Зошто говорот на омраза е толку опасен?

Говорот на омраза продолжува да претставува значителна закана за поединците, заедниците и демократските општества. Современите истражувања потврдуваат дека оние што се цел на таков говор често доживуваат емотивен стрес, психолошка траума, па дури и последици по физичкото здравје. Тие може да вклучуваат анксиозност, депресија, социјално повлекување, намалена самодоверба и, во екстремни случаи, самоповредување или самоубиство.

Особено алармантна форма - позната како опасен говор - може да ги ескалира тензиите и директно да поттикне насилство. Овој вид говор е обележан со повторувачки шеми низ различни културни и историски контексти и обично ги таргетира маргинализираните групи.

Дали говорот на омраза е форма на малтретирање?

Говорот на омраза и малтретирањето често се преклопуваат. Малтретирањето - без разлика дали е лице в лице или онлајн - се дефинира како повторено, намерно и агресивно однесување вкоренето во реална или перцепирана нерамнотежа на моќ. Може да започне како задевање или исклучување, но може да ескалира во посериозна злоупотреба. Кога малтретирањето вклучува понижување или напаѓање на некој врз основа на аспекти од неговиот идентитет - како што се раса, етничка припадност, родов идентитет, сексуална ориентација, религија, попреченост или физички изглед - тоа преминува во сферата на говор на омраза. Во денешното дигитално опкружување, ваквите однесувања се сè повидливи на социјалните медиуми, каде што можат брзо да се шират, создавајќи сериозна емоционална и психолошка штета, особено кај младите луѓе.

По што се разликува говорот на омраза од критичкиот говор?

Не сите форми на негативен или спротивставен говор се говор на омраза. Сосема е валидно критички да се дискутираат идеологии, политички одлуки или културни практики без да се биде омразен. На пример, може да се критикува религиозно верување, да се оспорат постапките на владата или да се доведат во прашање традиционалните обичаи без да се таргетираат поединци или заедници.

Разликата лежи во намерата и фокусот. Критичкиот говор се однесува на идеи, дејствија или политики. Говорот на омраза ги таргетира луѓето врз основа на вродени карактеристики како што се раса, етничка припадност, религија, пол или сексуална ориентација.

Повеќе за говорот на омраза

Правна рамка и предизвици поврзани со говорот на омраза во Северна Македонија

Правна регулатива:

Во Северна Македонија, говорот на омраза е казнив според Кривичниот законик, особено кога поттикнува национална, етничка, расна или верска омраза, раздор или нетолеранција. Законот, исто така, вклучува одредби за кривични дела мотивирани од омраза извршени онлајн. Дополнително, Законот за аудио и аудиовизуелни медиумски услуги забранува емитување содржини што поттикнуваат дискриминација, нетолеранција или омраза.

Онлајн платформи и говор на омраза:

И покрај постојната законска рамка, говорот на омраза останува распространет на социјалните и онлајн медиумите. Тој има тенденција да ескалира за време на изборните периоди, со зголемени наративи на омраза засновани на етничка припадност што циркулираат на друштвените мрежи и одредени медиумски платформи.

Улогата на приватните платформи:

Иако Уставот на Северна Македонија гарантира слобода на изразување, приватните компании како што се онајн платформите имаат право да ја регулираат содржината на своите услуги. Тие можат да отстрануваат содржина што ги крши нивните упатства, вклучително и говор на омраза, без да го нарушат правото на слободно изразување.

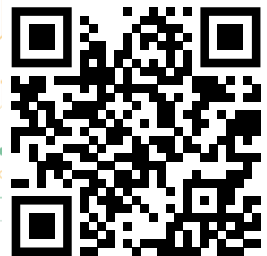
Иницијативи за борба против говорот на омраза:

Во 2023 година, УНИЦЕФ и Фондацијата Телеком за Македонија започнаа кампања против сајбер-малтретирањето и говорот на омраза на интернет, вклучувајќи ги младите луѓе во активности за подигање на свеста. Кампањата има за цел да ги истакне последиците од онлајн насилството и да ги охрабри младите да пријавуваат вакви инциденти.

За дополнителни насоки, едукаторите и родителите можат да се консултираат и со иницијативата „[Движење против говорот на омраза](#)“ на Советот на Европа, која нуди образовни ресурси и најдобри практики за справување со говорот на омраза, особено меѓу младите.

Неколку работи што родителите и едукаторите можат да ги направат за борба против говорот на омраза:

- **Промовирајте здрави дигитални навики.** Охрабрете го вашиот тинејџер да го балансира своето време на Инстаграм со други активности. Предложете му да прави паузи од екраните, да се занимава со хобија, да поминува време на отворено или да се поврзува со пријателите и семејството во реалниот свет. Оваа рамнотежа може да ја подобри севкупната благосостојба и да ги спречи негативните ефекти од прекумерното време поминато пред екран.
- **Информирајте се.** Како што платформите продолжуваат да се развиваат, клучно е да бидете во тек со новите функции, трендови и потенцијални ризици. Информираноста ви овозможува поефикасно да го водите вашиот тинејџер и да се справите со сите проблеми што може да се појават.

Текстот ги одразува само ставовите на авторот, и Комисијата не може да се смета за одговорна за каква било употреба на информациите содржани во неа.

